

Fax: 020 610 8468

Tartuntatautiseurannan ja -torjunnan osasto
THL
Smittskyddsavdelningen
THL

**ILMOITUS EPÄILLYSTÄ RUOKAMYRKYTYS- TAI
VESIVÄLITTEISESTÄ EPIDEMIASTA
ANMÄLAN OM MISSTÄNKT MATFÖRGIFTNINGS-
ELLER VATTENBUREN EPIDEMI**

Ilmoitus tehdään mahdollisimman pian faksilla

Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen (THL) ja lääninhallitukseen.

Anmälan görs så fort som möjligt per fax till Institutet för hälsa och välfärd (THL) och till länsstyrelsen.

Ilmoittajan tiedot Anmälarens uppgifter	Nimi Namn	Virka Befattning	
	Toimipaikka/Osasto Tjänstgöringsplats/Avdelning	Toimipaikan puhelin Telefon till tjänstgöringsplatsen suora direkt vaihde växel	Telefax
	Päivämäärä Datum	Kellonaika Klockslag Allekirjoitus Underskrift	

Tapahtumati- edot Uppgifter om händelsen	Kunta Kommun	Tarkka paikka Exakt plats
	Milloin epäilty tartunta on tapahtunut? När har den misstänkta smittan skett?	☐ 1 Otaksuttu Antagande ☐ 2 Ei tietoa Okänd
	Epäilty tartunnan lähde Misstänkt smittkälla	☐ 1 Otaksuttu Antagande ☐ 2 Ei tietoa Okänd
	Arvio tartunnalle altistuneiden lukumäärästä Uppskattning av antalet exponerade för smittan	Arvio oireellisten lukumäärästä Uppskattning av antalet symtombärande
	☐ alle 10 under 10 ☐ 10-100 ☐ yli 100 över 100	☐ alle 10 under 10 ☐ 10-100 ☐ yli 100 över 100
	Keskeiset oireet Huvudsakliga symtom	
Aiheuttajaksi epäilty mikrobi/toksiini Mikrob/toxin som misstänks vara orsak		

Tehdyt selvitykset Utförda utredningar	Onko tartunnalle altistuneista tai oireilevista henkilöistä otettu näytteitä? Har det tagits prov av de personer som utsatts för smitta eller som bär symtom?	☐ 1 Ei Nej ☐ 2 Kyllä Ja			
	Onko epidemiaepäilyyn liittyvistä elintarvikkeista tai talousvedestä otettu näytteitä? Har det tagits prov av livsmedel eller hushållsvatten som är förknippade med misstanken om epidemi?	☐ 1 Ei Nej ☐ 2 Kyllä Ja			
	Jos potilas-, elintarvike- tai vesinäytteitä on otettu, mikä on niiden tyyppi typ	lukumäärä antal	tutkimuksen nimike beteckning på undersökningen	beteckning på undersökningen	tutkiva laboratorio laboratoriet som utfört undersökningen
Onko epidemian selvittämiseksi laadittu kyselylomake? Har ett frågeformulär uppgjorts för att utreda epidemin? ☐ 1 Ei Nej ☐ 2 Kyllä Ja -> Kuinka monelle henkilölle kyselylomake on toimitettu? Hur många personer har formuläret tillställts?					

Lisätietoja Tilläggs- uppgifter	

Konsultaatio Konsultation	Toivotaanko epidemian selvittämisessä konsultaatioapua? Önskas konsultation vid utredningen av epidemin? ☐ 1 Ei Nej ☐ 2 Kyllä Ja
	Kehen ja milloin pyydetään ottamaan yhteyttä? Med vem önskas kontakt, och när?

Epidemia- epäilyn selvitystyön vastuuhenkilöt Ansvariga för utredningen av epidemimiss- tanken	Epidemiaa selvittävän vastuuhenkilön nimi Namnet på personen som ansvarar för epidemiutredningen	Vastuuhenkilön virka Befattning	
	Vastuuhenkilön toimipaikka/Osasto Tjänstgöringsplats/Avdelning	Toimipaikan puhelin Telefon till tjänstgöringsplatsen suora direkt vaihde växel	Telefax
	Epidemiaa selvittävän vastuuhenkilön nimi Namnet på personen som ansvarar för epidemiutredningen	Vastuuhenkilön virka Befattning	
	Vastuuhenkilön toimipaikka/Osasto Tjänstgöringsplats/Avdelning	Toimipaikan puhelin Telefon till tjänstgöringsplatsen suora direkt vaihde växel	Telefax

ILMOITETTAVAT EPÄILYT RUOKAMYRKYTYS- TAI VESIVÄLITTEISESTÄ EPIDEMIASTA

Epäilyilmoitus tehdään aina jos

- 1) kyseessä on laitoksessa esiintyvä epidemia (koulu, päiväkot, sairaala ym)
- 2) on perusteltua aihetta epäillä kaupallista elintarviketta tartunnan lähteeksi
- 3) on perusteltua aihetta epäillä ravintolassa saadun ruokamyrkytyksen johtuvan laajalle levinneestä raaka-aine-erästä
- 4) tapauksia on enemmän kuin viisi

Jos kyseessä on perhe-epidemia, tehdään ilmoitus vain, jos on perusteltua aihetta epäillä kaupallista elintarviketta tartunnan lähteeksi, jos epäillään botulismia tai ilmoittamiseen on muita erityisiä perusteita.

Ilmoituksen tekemisestä vastaa kunnan terveydenhoitoviranomainen, joko tartuntataudeista vastaava lääkäri tai terveysvalvontaa johtava henkilö. Ko. viranomaiset sopivat keskenään, kuka tekee ilmoituksen.

Epidemian yleinen määritelmä edellyttää vähintään kahta tapausta, joilla on todennäköisesti yhteinen altistus. Epäiltäessä botulismia ilmoitetaan yksittäinen tapaus. Tapausten rajoituessa samaan kotitalouteen on kyseessä perhe-epidemia.

Epäilyilmoituksen tavoitteena on saattaa alkava ruokamyrkytys-epidemia mahdollisimman varhain sairaanhoitopiiriin ja valtakunnallisten viranomaisten tietoon. Näin torjuntatoimet ja tutkimukset voidaan mitoitaa oikein ja antaa tarvittaessa suosituksia toimenpiteiksi, esimerkiksi mahdollisesti saastuneen elintarvikkeen vetämiseksi pois myynnistä mahdollisimman nopeasti.

Yhteystietoja ja organisaatioiden toiminta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos lähettää saamansa epäilyilmoitukset tähdellä merkityille organisaatioille ja ilmoittavaa kuntaa vastaavaan sairaanhoitopiiriin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (TATO/TART)

Tartuntatautiseurannan ja -torjunnan osasto
PL 30, 00271 Helsinki
puhelin 020 610 8557, vaihe 020 610 6000
fax 020 610 8468

Konsultoi ja tarvittaessa koordinoi epidemian selvitystyötä ja torjuntaa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (YMTO/YVES)*

Ympäristöterveyden osasto
PL 95, 70701 Kuopio
puhelin 020 610 6000 vaihe
fax 020 610 6497

Tukee vesivälitteisten epidemioiden selvittämistä. Yksiköllä on vesilaitosasiantuntemusta ja se on tarvittaessa yhteydessä muihin vesilaitosasiantuntijoihin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (TATO/TASU)*

Suolistoinfektioyksikkö
PL 30, 00271 Helsinki
puhelin 020 610 6000 vaihe
fax 020 610 8238

Koordinoi ihmisistä otettavien näytteiden laboratoriotutkimuksia epidemiaselvityksessä.

Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira)*

Mustialankatu 3, 00790 Helsinki
puhelin 020 772 003
fax 020 772 4350

Evira on elintarvikevalvonnan keskusviranomainen, joka ohjaa elintarvikevalvontaa.

Evira konsultoi ja koordinoi takaisinveitoja sekä tarvittaessa elintarvikkeista, tuotantoympäristöstä ja eläimistä otettavien näytteiden laboratoriotutkimuksia epidemiaselvityksissä. Evira ylläpitää kansallista ruokamyrkytys-epidemiarekisteriä.

HUSLAB/Kliininen mikrobiologia

Parasitologian yksikkö
Haartmaninkatu 3, 00290 Helsinki
puhelin (09) 1911
fax (09) 1(09) 1912 6244, (09) 4717 5992
Epidemiaselvitysten parasitologian tukilaboratorio.

HUSLAB/Kliininen mikrobiologia

Virologian osasto
Haartmaninkatu 3, 00290 Helsinki
puhelin (09) 1911
päivystys klo 16–08 sekä la–so:
040 837 4010 tai 040 837 4011
fax (09) 1912 6691
Epidemiaselvitysten virologinen tukilaboratorio.

MISSTANKAR OM MATFÖRGIFTNINGS- ELLER VATTENBUREN EPIDEMI SOM BÖR ANMÄLAS

Anmälan om misstanke görs alltid

- 1) i fall av epidemi på en anstalt (skola, daghem, sjukhus etc.)
- 2) om man på goda grunder misstänker att ett salufört livsmedel förorsakat epidemin
- 3) om man har orsak att misstänka att en restaurangmatförgiftning härleds från ett vida spritt råvaruparti
- 4) om fallen är flera än fem.

Beträffande familjeepidemier görs anmälan endast om det finns skäl att misstänka att ett salufört livsmedel förorsakat epidemin, om man misstänker botulism eller om det finns andra särskilda skäl.

Ansvaret för att anmälan görs ligger hos kommunens hälsöversynsmyndighet, antingen hos den läkare som har ansvar för smittsamma sjukdomar eller den person som leder hälsotillsynen. Ifrågavarande myndigheter beslutar sinsemellan vem som gör anmälan.

Den allmänna definitionen på en epidemi förutsätter åtminstone två fall vilka med sannolikhet har gemensam exposition. Vid misstanke om botulism anmäls även enskilda fall. Då fallen begränsas till samma hushåll är det fråga om en familjeepidemi.

Syftet med anmälan om misstanke är att så fort som möjligt göra sjukvårdsdistriktet och de nationella myndigheterna uppmärksamma på en begynnande matförgiftningsepidemi. Då kan man dimensionera bekämpningsåtgärder och undersökningar på ett korrekt sätt och vid behov ge rekommendationer för åtgärder, t.ex. att så fort som möjligt dra bort ett eventuellt kontaminerat livsmedel från försäljning.

Kontaktuppgifter och organisationernas funktioner

Institutet för hälsa och välfärd förmedlar de erhållna anmälningarna om misstanke till de organisationer som är utmärkt med en stjärna samt till den anmälände kommunens sjukvårdsdistrikt.

Institutet för hälsa och välfärd (TATO/TART)

Smittskyddsavdelningen
PB 30, 00271 Helsingfors
telefon 020 610 8557, växel 020 610 6000
fax 020 610 8468

Konsulterar och koordinerar vid behov utredningsarbetet och bekämpningen av epidemier.

Institutet för hälsa och välfärd (YMTO/YVES)*

Avdelning för miljöhälsa
PB 95, 70701 Kuopio
telefon 020 610 6000 växel
fax 020 610 6497

Stöder utredningen av vattenburna epidemier. Enheten har expertis på vattenverk och står vid behov i förbindelse med andra vattenverksexperter.

Institutet för hälsa och välfärd (TATO/TASU)*

Tarminfektionsenheten
PB 30, 00271 Helsingfors
telefon 020 610 6000 växel
fax 020 610 8238

Koordinerar laboratorieundersökningarna av humanproven.

Livsmedelssäkerhetsverket (Evira)*

Mustialagatan 3, 00790 Helsingfors
telefon 020 772 003 (växel)
fax 020 772 4350

Livsmedelssäkerhetsverket (Evira) är livsmedelsövervakningens centralmyndighet som leder livsmedelsövervakningen.

Evira konsulterar och koordinerar återkallelser och vid behov provtagning från livsmedel, produktionsmiljö och djur i samband med epidemiutredningar. Evira upprätthåller ett nationellt register för matförgiftningsepidemier.

HUSLAB/Klinisk mikrobiologi

Enheten för parasitologi
Haartmansgatan 3, 00290 Helsingfors
telefon (09) 1911
fax (09) 1912 6244, (09) 4717 5992
Parasitologiskt stödlaboratorium vid epidemiutredningar.

HUSLAB/Klinisk mikrobiologi

Avdelningen för virologi
Haartmansgatan 3, 00290 Helsingfors
telefon (09) 1911
dejour kl 16–08 och lö–sö:
040 837 4010 eller 040 837 4011
fax (09) 1912 6691
Virologiskt stödlaboratorium vid epidemiutredningar.